

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ДРОГОБИЦЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ ПЕДАГОГІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ІВАНА ФРАНКА
РАДА МОЛОДИХ ВЧЕНИХ
MINISTRY OF EDUCATION AND SCIENCE OF UKRAINE
DROHOBYCH IVAN FRANKO STATE PEDAGOGICAL UNIVERSITY
YOUNG SCIENTISTS COUNCIL

ISSN 2308-4855 (Print)
ISSN 2308-4863 (Online)

АКТУАЛЬНІ ПИТАННЯ ГУМАНІТАРНИХ НАУК:

**Міжвузівський збірник наукових праць молодих
вчених Дрогобицького державного педагогічного
університету імені Івана Франка**

HUMANITIES SCIENCE CURRENT ISSUES:

**Interuniversity collection of Drohobych
Ivan Franko State Pedagogical University
Young Scientists Research Papers**

ВИПУСК 72. ТОМ 2
ISSUE 72. VOLUME 2

Видавничий дім
«Гельветика»
2024

*Рекомендовано до друку Вченою радою
Дрогобицького державного педагогічного університету імені Івана Франка
(протокол № 4 від 18.04.2024 р.)*

Актуальні питання гуманітарних наук: міжвузівський збірник наукових праць молодих вчених Дрогобицького державного педагогічного університету імені Івана Франка / [редактори-упорядники М. Пантюк, А. Душний, В. Ільницький, І. Зимомя]. – Дрогобич : Видавничий дім «Гельветика», 2024. – Вип. 72. Том 2. – 358 с.

Видання розраховане на тих, хто цікавиться питаннями розвитку педагогіки вищої школи, а також філології, мистецтвознавства, історії.

Редакційна колегія:

Пантюк М.П. – головний редактор, доктор педагогічних наук, професор, проректор з наукової роботи (Дрогобицький державний педагогічний університет імені Івана Франка); **Душний А.І.** – співредактор, кандидат педагогічних наук, доцент (Дрогобицький державний педагогічний університет імені Івана Франка); **Ільницький В.І.** – співредактор, доктор історичних наук, професор (Дрогобицький державний педагогічний університет імені Івана Франка); **Дмитрів І.І.** – відповідальний секретар, кандидат філологічних наук, доцент (Дрогобицький державний педагогічний університет імені Івана Франка); **Андрєєв В.М.** – доктор історичних наук, професор (Київський університет імені Бориса Грінченка); **Батюк Т.В.** – кандидат історичних наук, доцент (Дрогобицький державний педагогічний університет імені Івана Франка); **Баукова А.Ю.** – кандидат історичних наук, доцент (Львівський національний університет імені Івана Франка); **Бермес І.Л.** – доктор мистецтвознавства, професор (Дрогобицький державний педагогічний університет імені Івана Франка); **Волошин С.М.** – кандидат педагогічних наук (Дрогобицький державний педагогічний університет імені Івана Франка); **Гриценко Г.З.** – кандидат історичних наук, доцент (Дрогобицький державний педагогічний університет імені Івана Франка); **Галів М.Д.** – доктор педагогічних наук, професор (Дрогобицький державний педагогічний університет імені Івана Франка); **Галик В.М.** – кандидат історичних наук, доцент (Дрогобицький державний педагогічний університет імені Івана Франка); **Гжесьяк Ян** – доктор габлітований, надзвичайний професор кафедри (Державна вища професійна школа); **Дутчак В.Г.** – доктор мистецтвознавства, професор (Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника); **Заєць В.М.** – кандидат мистецтвознавства, доцент (Національна музична академія України імені Петра Чайковського); **Зимомя І.М.** – доктор філологічних наук, професор (Ужгородський національний університет); **Іванишин П.В.** – доктор філологічних наук, професор (Дрогобицький державний педагогічний університет імені Івана Франка); **Кекош О.М.** – кандидат педагогічних наук (Дрогобицький державний педагогічний університет імені Івана Франка); **Корсак Р.В.** – доктор історичних наук, професор (Ужгородський національний університет); **Лазурко Л.М.** – доктор історичних наук, доцент (Дрогобицький державний педагогічний університет імені Івана Франка); **Мартинів Л.І.** – кандидат мистецтвознавства, доцент (Дрогобицький державний педагогічний університет імені Івана Франка); **Маршалек-Кава Джоанна** – доктор наук, доцент (Університет Миколая Коперника в Торуні, Торунь, Польща); **Масненко В.В.** – доктор історичних наук, професор (Черкаський національний університет імені Богдана Хмельницького); **Мафтин Н.В.** – доктор філологічних наук, професор (Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника); **Мацьків П.В.** – доктор філологічних наук, професор (Дрогобицький державний педагогічний університет імені Івана Франка); **Медвідь О.В.** – кандидат історичних наук (Дрогобицький державний педагогічний університет імені Івана Франка); **Невмерзіцька О.В.** – доктор педагогічних наук, доцент (Дрогобицький державний педагогічний університет імені Івана Франка); **Оршанський Л.В.** – доктор педагогічних наук, професор (Дрогобицький державний педагогічний університет імені Івана Франка); **Пагута М.В.** – кандидат педагогічних наук, доцент (Дрогобицький державний педагогічний університет імені Івана Франка); **Пантюк Т.І.** – доктор педагогічних наук, професор (Дрогобицький державний педагогічний університет імені Івана Франка); **Петренко О.М.** – доктор історичних наук, професор (Дрогобицький державний педагогічний університет імені Івана Франка); **Печарський А.Я.** – доктор філологічних наук, професор (Львівський національний університет імені Івана Франка); **Попп Р.П.** – кандидат історичних наук (Дрогобицький державний педагогічний університет імені Івана Франка); **Синкевич Н.Т.** – кандидат мистецтвознавства, доцент (Дрогобицький державний педагогічний університет імені Івана Франка); **Ситник О.М.** – доктор історичних наук, професор (Мелітопольський державний педагогічний університет імені Богдана Хмельницького); **Сташевська І.О.** – доктор педагогічних наук, професор (Харківська державна академія культури), заслужений діяч мистецтв України; **Сташевський А.Я.** – доктор мистецтвознавства, професор (Харківська державна академія культури), заслужений діяч мистецтв України; **Стецик Ю.О.** – доктор історичних наук, професор (Дрогобицький державний педагогічний університет імені Івана Франка); **Стреначікова Марія** – доктор наук (doc. CSc., PhD.), (Академія мистецтв у Банській Бистриці); **Тельвак В.П.** – кандидат історичних наук, доцент (Дрогобицький державний педагогічний університет імені Івана Франка); **Устименко-Косоріч О.А.** – кандидат мистецтвознавства, доктор педагогічних наук, професор (Сумський державний педагогічний університет імені А. С. Макаренка); **Футала В.П.** – доктор історичних наук, доцент (Дрогобицький державний педагогічний університет імені Івана Франка); **Чик Д.Ч.** – доктор філологічних наук, доцент (Кременецька обласна гуманітарно-педагогічна академія імені Тараса Шевченка); **Яворська Г.Х.** – доктор педагогічних наук, професор (Міжнародний гуманітарний університет); **Янишин Б.М.** – кандидат історичних наук, старший науковий співробітник (Інститут історії України НАН України); **Яремчук В.П.** – доктор історичних наук, професор (Національний університет «Острозька академія»).

Збірник індексується в міжнародній базі даних Index Copernicus International.

На підставі наказу Міністерства освіти і науки України № 6143 від 28.12.2019 р. (додаток 4) журнал внесений до Переліку наукових фахових видань України (категорія «Б») у галузі педагогічних наук (011 – Освітні, педагогічні науки, 012 – Дошкільна освіта, 013 – Початкова освіта, 014 – Середня освіта (за предметними спеціалізаціями), 015 – Професійна освіта (за спеціалізаціями), 016 – Спеціальна освіта).

На підставі наказу Міністерства освіти і науки України № 409 від 17.03.2020 р. (додаток 1) журнал внесений до Переліку наукових фахових видань України (категорія «Б») у галузі філологічних наук (035 – Філологія) та у галузі культури і мистецтва (022 – Дизайн, 023 – Образотворче мистецтво, декоративне мистецтво, реставрація, 024 – Хореографія, 025 – Музичне мистецтво, 026 – Сценічне мистецтво, 027 – Музеєзнавство, пам'яткознавство, 028 – Менеджмент соціокультурної діяльності).

На підставі наказу Міністерства освіти і науки України № 1290 від 30.11.2021 р. (додаток 3) журнал внесений до Переліку наукових фахових видань України (категорія «Б») у галузі історичних наук (032 – Історія та археологія).

Свідчення про державну реєстрацію друкованого засобу масової інформації «Актуальні питання гуманітарних наук: міжвузівський збірник наукових праць молодих вчених Дрогобицького державного педагогічного університету імені Івана Франка» Серія КВ № 19906-9706Р від 14.05.2013 р.

Усі електронні версії статей збірника оприлюднюються на офіційному сайті видання www.aphn-journal.in.ua

Редакційна колегія не обов'язково поділяє позицію, висловлену авторами у статтях, та не несе відповідальності за достовірність наведених даних та посилань.

Статті у виданні перевірені на наявність плагіату за допомогою програмного забезпечення StrikePlagiarism.com від польської компанії Plagiat.pl.

Засновник і видавець – Дрогобицький державний педагогічний університет імені Івана Франка, співзасновники Ільницький В.І., Душний А.І., Зимомя І.М.
Адреса редакції: Дрогобицький державний педагогічний університет імені Івана Франка, вул. Івана Франка, 24, м. Дрогобич, обл. Львівська, 82100. тел.: (03244) 1-04-74, факс: (03244) 3-81-11, e-mail: info@aphn-journal.in.ua

© Дрогобицький державний педагогічний університет імені Івана Франка, 2024
© Пантюк М.П., Душний А.І., Зимомя І.М., 2024

Recommended for publication
by Drohobych Ivan Franko State Pedagogical University Academic Council
(protocol No 4 from 18.04.2024)

Humanities science current issues: Interuniversity collection of Drohobych Ivan Franko State Pedagogical University Young Scientists Research Papers / [editors-compilers M. Pantyuk, A. Dushnyi, V. Ilnytskyi, I. Zymomyra]. – Drohobych : Publishing House „Helvetica”, 2024. – Issue 72. Volume 2. – 358 p.

The journal is intended for all interested in high school pedagogy, philology, art, and history.

Editorial board:

M. Pantyuk – Editor-in-Chief, Doctor of Pedagogical Sciences, Professor, Vice-Rector for Scientific Work (Ivan Franko Drohobych State Pedagogical); **A. Dushnyi** – Co-Editor, Candidate of Pedagogical Sciences, Associate Professor (Drohobych Ivan Franko State Pedagogical University); **V. Ilnytskyi** – Doctor of History, Professor (Drohobych Ivan Franko State Pedagogical University); **I. Dmytriv** – Corresponding Secretary, Candidate of Philological Sciences, Associate Professor (Drohobych Ivan Franko State Pedagogical University); **V. Andrieiev** – Doctor of History, Professor (Kyiv Grinchenko University); **T. Batiuk** – Candidate of Historical Sciences, Associate Professor (Drohobych Ivan Franko State Pedagogical University); **A. Baukova** – Candidate of Historical Sciences, Associate Professor (Ivan Franko Lviv National University); **I. Bermes** – Doctor of Arts, Professor (Drohobych Ivan Franko State Pedagogical University); **S. Voloshyn** – Candidate of Pedagogical Sciences (Drohobych Ivan Franko State Pedagogical University); **H. Hrytsenko** – Candidate of Historical Sciences, Associate Professor (Drohobych Ivan Franko State Pedagogical University); **M. Haliv** – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor (Drohobych Ivan Franko State Pedagogical University); **V. Halyk** – Candidate of Historical Sciences, Associate Professor (Drohobych Ivan Franko State Pedagogical University); **J. Gzhesiak** – Dr. Gab., Associate Professor (Konin Higher Secondary School of Education); **V. Dutchak** – Doctor of Arts, Professor (Vasyl Stefanyk Precarpathian National University); **V. Zaiets** – Candidate of Art Studies, Associate Professor (National Music Academy of Ukraine named after Peter Tchaikovsky); **I. Zymomyria** – Doctor of Philology, Professor (Uzhgorod National University); **P. Ivanyshyn** – Doctor of Philology, Professor (Drohobych Ivan Franko State Pedagogical University); **O. Kekosh** – Candidate of Pedagogical Sciences (Drohobych Ivan Franko State Pedagogical University); **R. Korsak** – Doctor of Historical Sciences, Professor (Uzhhorod National University); **M. Kravchyk** – Ph.D. in Philosophy, Associate Professor (International Humanitarian University); **L. Lazurko** – Doctor of History, Professor (Drohobych Ivan Franko State Pedagogical University); **L. Martyniv** – Candidate of Art Studies, Associate Professor (Drohobych Ivan Franko State Pedagogical University); **Marszalek-Kawa Joanna** – Doctor of Science, Associate Professor (Nicolaus Copernicus University in Torun, Torun, Poland); **V. Masnenko** – Doctor of History, Professor (Bogdan Khmelnytsky Cherkasy National University); **N. Maftyn** – Doctor of Philology, Professor (Vasyl Stefanyk Precarpathian National University); **P. Matskiiv** – Doctor of Philology, Professor (Drohobych Ivan Franko State Pedagogical University); **O. Medvid** – Ph.D. in History, Associate Professor (Drohobych Ivan Franko State Pedagogical University); **O. Nevmerzhytska** – Doctor of Pedagogical Sciences, Associate Professor (General Pedagogy and Preschool Education of Drohobych Ivan Franko State Pedagogical University); **L. Orshanskyi** – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor (Drohobych Ivan Franko State Pedagogical University); **M. Pahuta** – Candidate of Pedagogical Sciences, Associate Professor (Drohobych Ivan Franko State Pedagogical University); **T. Pantiuk** – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor (Drohobych Ivan Franko State Pedagogical University); **O. Petrechko** – Doctor of History, Professor (Drohobych Ivan Franko State Pedagogical University); **A. Pecharskyi** – Doctor of Philological Sciences, Professor (Lviv National University); **R. Popp** – Ph.D. in History, Associate Professor (Drohobych Ivan Franko State Pedagogical University); **N. Synkevych** – Candidate of Arts, Associate Professor (Drohobych Ivan Franko State Pedagogical University); **O. Sytnyk** – Doctor of Historical Sciences, Professor (Bohdan Khmelnytsky Melitopol State Pedagogical University); **I. Stashevskia** – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor (Academic Affairs of Kharkiv State Academy of Culture), Honored Worker of Arts of Ukraine; **A. Stashevskiyi** – Doctor of Arts, Professor (Kharkiv State Academy of Culture), Honored Worker of Arts of Ukraine; **Y. Stetsyk** – Doctor of History, Professor (Drohobych Ivan Franko State Pedagogical University); **M. Strenachikova** – Doctor of Science (Doc. CSc., Ph.D.), (Academy of Arts in Banska Bystrica); **V. Telvak** – Candidate of Historical Sciences, Associate Professor (Drohobych Ivan Franko State Pedagogical University); **V. Futala** – Doctor of History, Professor (Drohobych Ivan Franko State Pedagogical University); **O. Ustymenko-Kosorich** – Candidate of Art History, Doctor of Pedagogical Sciences, Professor (Sumy State Pedagogical University named after A.S. Makarenko); **D. Chyk** – Doctor of Philology, Associate Professor (Taras Shevchenko Kremenets Regional Humanities and Pedagogical Academy); **H. Yavorska** – Doctor of Education, Professor (International Humanitarian University); **B. Yanyshyn** – Candidate of Historical Sciences, Senior Research Associate (Institute of History of Ukraine of the NAS of Ukraine); **V. Yaremchuk** – Doctor of History, Professor (Ostroh Academy National University).

The collection is included in such international databases as **Index Copernicus International**.

According to the Order of the Ministry of Education and Science of Ukraine as of 28.12.2019 № 6143 (annex 4), the journal is included in the List of scientific professional editions of Ukraine (category “B”) on pedagogical sciences (011 – Educational, pedagogical sciences, 012 – Pre-school education, 013 – Primary education, 014 – Secondary education (subject specialization), 015 – Professional education (in the field of specializations), 016 – Special education).

According to the Order of the Ministry of Education and Science of Ukraine as of 17.03.2020 № 409 (annex 1), the journal is included in the List of scientific professional editions of Ukraine (category “B”) on philological sciences (035 – Philology) and culture and arts (022 – Design, 023 – Fine arts, decorative arts, restoration, 024 – Choreography, 025 – Musical arts, 026 – Performing art, 027 – Museum and monument studies, 028 – Management of socio-cultural activities).

According to the Order of the Ministry of Education and Science of Ukraine as of 30.11.2021 № 1290 (annex 3), the journal is included in the List of scientific professional editions of Ukraine (category “B”) on historical sciences (032 – History and Archeology).

Print media registration certificate «Humanities science current issues: Interuniversity collection of Drohobych Ivan Franko State Pedagogical University Young Scientists Research Papers» series KV № 19906-9706P dd. 14.05.2013.

All electronic versions of articles in the collection are available on the official website edition
www.aphn-journal.in.ua

Editorial board do not necessarily reflect the position expressed by the authors of articles,
and is not responsible for the accuracy of these data and references.

The articles were checked for plagiarism using the software StrikePlagiarism.com developed by the Polish company Plagiat.pl.

Founder and Publisher – Drohobych Ivan Franko State Pedagogical University,
co-founders V. Ilnytskyi, A. Dushnyi, I. Zymomyra.

Editorial address: Drohobych Ivan Franko State Pedagogical University, Ivana Franka str., 24, Drohobych, Lviv region,
82100. tel.: (03244) 1-04-74, fax: (03244) 3-81-11, e-mail: info@aphn-journal.in.ua

© Drohobych State Ivan Franko
Pedagogical University, 2024
© M. Pantyuk, A. Dushnyi, I. Zymomyra, 2024

ЗМІСТ

ІСТОРІЯ

Богдан ГЛІНКА РОЗВИТОК СІЛЬСЬКОГО ГОСПОДАРСТВА ПІДКАРПАТСЬКОЇ РУСИ У 1920–1930-Х РР.....	4
Дмитро КЮСОВ ТРАНСФОРМАЦІЯ НОВОРІЧНИХ РОЗВАГ В ПОРТОВИХ МІСТАХ ПІВНІЧНОГО ПРИАЗОВ'Я (ДРУГА ПОЛОВИНА ХІХ – ПОЧАТОК ХХ СТ.).....	14
Володимир КЛАПЧУК, Ярослава КОРОБЕЙНИКОВА, Леся ПОЛЬОВА ЗАСТОСУВАННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ ПЕРВИННИХ ДОСЛІДЖЕНЬ МІНЕРАЛЬНИХ ВОД СХІДНОЇ ГАЛИЧИНИ В ПРОЄКТНІЙ ДІЯЛЬНОСТІ МІСЦЕВИХ ГРОМАД.....	23
Світлана КОРКАЧ, Олена КАЛІНОВИЧ КОЗАЦЬКА ЗБРОЯ ТА ВІЙСЬКОВЕ СПОРЯДЖЕННЯ ХVІІ–ХVІІІ СТ. ІЗ ФОНДОВОЇ КОЛЕКЦІЇ НІЕЗ «ПЕРЕЯСЛАВ»	30
Роман КОРСАК, Тетяна ГУШТАН ТЕОРЕТИКО-МЕТОДОЛОГІЧНІ АСПЕКТИ ПІДГОТОВКИ ФАХІВЦІВ СПЕЦІАЛЬНОСТІ «ГОТЕЛЬНО-РЕСТОРАННА СПРАВА».....	38
Роман КОРСАК, Ольга СВІТЛИНЕЦЬ, Іван ГОДЯ ПІСЛЯВОЄННА СТРАТЕГІЯ ВІДБУДОВИ ГОТЕЛЬНОГО КОМПЛЕКСУ УКРАЇНИ В УМОВАХ ЄВРОІНТЕГРАЦІЇ.....	45
Марія ЛАВНІЧЕК МУЗЕЙНЕ ЖИТТЯ ЗАХІДНИХ ОБЛАСТЕЙ УКРАЇНИ (ЗА МАТЕРІАЛАМИ МІСЦЕВОЇ ПРЕСИ 1939–1941 РР.).....	53
Олег МАЛЯРЧУК, Богдан ГРИВНАК НАФТОПРОМИСЛИ СТАНІСЛАВСЬКОЇ ОБЛАСТІ У ПЕРШІЙ СТАЛІНСЬКІЙ П'ЯТИРІЧЦІ	63

МИСТЕЦТВОЗНАВСТВО

Каріна КАЛУГА ІСТОРІЯ ОДНОГО «ЛИСТКА З АЛЬБОМУ»: ТВОРЧО-ВИКОНАВСЬКИЙ ДИСКУРС ВАРІАЦІЙНИХ ЦИКЛІВ К. ШУМАН ТА Й. БРАМСА.....	70
Любов КАНЮКА КОНЦЕРТНО-СЦЕНІЧНА ВЕРСІЯ ВИСТАВИ ОПЕРНОЇ СТУДІЇ «ТАЄМНИЙ ШЛЮБ» ДОМЕНІКО ЧІМАРОЗИ У КОНТЕКСТІ ВИКЛИКІВ СЬОГОДЕННЯ.....	78
Віктор КАРПОВ ХУДОЖНЯ ТА ПРОСВІТНИЦЬКА ДІЯЛЬНІСТЬ РОМСЬКОГО ХУДОЖНИКА ТИБЕРІЯ ЙОНАША.....	85
Вадим КОЗІК, Володимир МИКИТЕНКО, Тетяна БЕЛЯНСЬКА ВЗАЄМОДІЯ МИТЦІВ ІЗ ТЕХНОЛОГІЄЮ ДОПОВНЕНОЇ РЕАЛЬНОСТІ: ПРАКТИЧНИЙ ДОСВІД У СФЕРІ ГРАФІЧНОГО ДИЗАЙНУ.....	91
Юрій КОРΠΑНИЮК НОВАТОРСТВО У ВИРОБАХ ХУДОЖНЬОГО ДЕРЕВА РОДИНИ НАРОДНИХ МАЙСТРІВ ШКРІБЛЯКІВ З С. ЯВОРІВ НА ГУЦУЛЬЩИНІ.....	96
Лю КУО «ДОН ЖУАН» В. А. МОЦАРТА: УНІКАЛЬНІСТЬ ОПЕРНОГО АМПЛУА ГОЛОВНОГО ГЕРОЯ.....	102
Ольга ЛАГУТЕНКО, Анастасія СЕЙТАСАНОВА ПРОБЛЕМИ І ОСОБЛИВОСТІ ПОЧЕРКУ А. ЕРДЕЛІ У ПІЗНЬОМУ ПЕРІОДІ (1945–1955).....	108

Андрій ЛЕВИЦЬКИЙ РЕСТАВРАЦІЯ АРХІТЕКТУРНИХ ПАМ'ЯТОК: ПОРІВНЯННЯ ПІДХОДІВ УКРАЇНИ, КРАЇН ЗАХІДНОЇ ЄВРОПИ ТА ЯПОНІЇ.....	114
Наталія ЛЕВКОВИЧ ЄВРЕЙСЬКІ КЛАДОВИЩА СХІДНОЇ ГАЛИЧИНИ XVIII – ПЕРШОЇ ТРЕТИНИ XX СТ. ЯК МІСЦЕ ПАМ'ЯТІ ТА ТЕКСТ КУЛЬТУРИ.....	123
Олександр ЛЄЖНЄВ ФОРМУВАННЯ ГРАФІЧНОЇ КУЛЬТУРИ В УКРАЇНІ 60–90 РОКІВ: ВІД НОНКОНФОРМІЗМУ ДО ПОСТНОНКОНФОРМІЗМУ.....	131
Максим МАЛИЛЬО РОЗВИТОК ДЕРЕВ'ЯНОГО РІЗЬБЛЕННЯ НА ЗАКАРПАТТІ НА ТЛІ ІСТОРИЧНОЇ ЕПОХИ.....	137
Любомир МАРТИНІВ ВНЕСОК ЛЮБОВІ КИЯНОВСЬКОЇ У ВИВЧЕННЯ ГАЛИЦЬКОЇ МУЗИЧНОЇ КУЛЬТУРИ XIX–XX СТОЛІТЬ.....	141
Марина НАУМЧУК ЧУТТЄВЕ СПРИЙНЯТТЯ СВІТУ В КІНЕТИЧНИХ ТЕКСТИЛЬНИХ ІНСТАЛЯЦІЯХ ВАСИЛИНИ БУРЯНИК.....	146
МОВОЗНАВСТВО. ЛІТЕРАТУРОЗНАВСТВО	
Maria IVANCHENKO, Tetiana LYRCHENKO, Nataliia PUSTOVA SPECIFIC ISSUES IN LEGAL TEXTS TRANSLATION.....	154
Ірина ІЛЬЧЕНКО НАДВЕЛИКОЛУЗЬКІ ПРИЗВИЩА – МАРКЕРИ ІСТОРІЇ РІДНОГО КРАЮ.....	159
Андрій ІСАКОВ ПРОБЛЕМИ ТА ОСОБЛИВОСТІ ВИЗНАЧЕННЯ ХОРОРУ ЯК ЖАНРУ.....	164
Alla ISHCHUK, OIha KERNOZHUTSKA, Lubov TRETIAK NAVIGATING ETHICAL CHALLENGES IN BUSINESS COMMUNICATION.....	169
Ірина КОБЯКОВА, Михайло АЛФІРОВЕЦЬ, Діана ШИНКАРЕНКО ВПЛИВ ГЛОБАЛІЗАЦІЇ НА РОЗВИТОК УКРАЇНСЬКОЇ ТА АНГЛІЙСЬКОЇ МОВИ	176
Світлана КОВАЛЕНКО, Лариса КЛОЧКО, Вікторія НІКІФОРОВА ШТУЧНИЙ ІНТЕЛЕКТ – ЛЕКСЕМА ЧИ ЯВИЩЕ СЬОГОДЕННЯ.....	182
Ірина КОВАЛЬОВА ІНФОРМАЦІЙНО-КОМУНІКАЦІЙНІ ТЕХНОЛОГІЇ ВИКЛАДАННЯ ФАХОВОЇ УКРАЇНСЬКОЇ МОВИ.....	188
Марія ЛЕВІЩЕНКО МОДУС СПІЛКУВАННЯ ВІКТОРІАНСЬКОГО ДИСКУРСУ.....	195
Галина МИХАЙЛЮК, Наталія БОНДАР ОСОБЛИВОСТІ ВИКЛАДАННЯ ЛАТИНСЬКОЇ МОВИ ДЛЯ СТУДЕНТІВ НЕФІЛОЛОГІЧНИХ СПЕЦІАЛЬНОСТЕЙ.....	199
Юлія НІДЗЕЛЬСЬКА ОСОБЛИВОСТІ ФУНКЦІОНУВАННЯ ХУДОЖНІХ ЗАСОБІВ В АНГЛОМОВНОМУ РОМАНІ РЕЯ БРЕДБЕРІ «451 ГРАДУС ЗА ФАРЕНГЕЙТОМ».....	204
Алла ПАЛАДЬЄВА ОПОЗИЦІЯ ОДНИНА / МНОЖИНА В СКЛАДІ КАТЕГОРІЇ ЧИСЛА У ФРАНЦУЗЬКІЙ ТА АНГЛІЙСЬКІЙ МОВАХ.....	212
Наталія ПАНЧИШИН ТЕМПОРАЛЬНА АНТОНІМІЯ У ЛАТИНСЬКИХ ТЕКСТАХ.....	218
Inna PYLYPENKO, Anna TARASIUK, Nataliia BERENOVENKO STEREOTYPICAL IDEAS IN ENGLISH JOKES: GENDER ASPECT.....	224

ПЕДАГОГІКА

Оксана ІВАНИЦЬКА МЕНТОРСЬКА ДІЯЛЬНІСТЬ У ПРОЦЕСІ СОЦІАЛЬНОЇ АДАПТАЦІЇ СТУДЕНТІВ ЗАКЛАДІВ ВИЩОЇ ОСВІТИ (ЗВО) В УКРАЇНІ.....	230
Марія ЩЕНКО ВИКОРИСТАННЯ ДИСТАНЦІЙНИХ ОСВІТНИХ ТЕХНОЛОГІЙ У ВИКЛАДАННІ ІНОЗЕМНОЇ МОВИ У ВИЩИХ МОРСЬКИХ ЗАКЛАДАХ	235
Тетяна КАХЕРСЬКА АНАЛІЗ ІНІЦІАТИВ У РОЗВИТКУ СИСТЕМИ МЕДІАОСВІТИ ВИКЛАДАЧІВ ВИЩОЇ ШКОЛИ УКРАЇНИ.....	240
Орина КНИШ РЕТРОСПЕКТИВНИЙ АНАЛІЗ РОЗВИТКУ ТА СТАНОВЛЕННЯ ДИСТАНЦІЙНОЇ ОСВІТИ.....	248
Ірина КОЗЛОВСЬКА, Ольга БЛЯКОВСЬКА, Магдалина ОПАЧКО РОЗВИТОК ІННОВАЦІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ЗАКЛАДІВ ВИЩОЇ ОСВІТИ В УМОВАХ ІНФОРМАТИЗАЦІЇ НАВЧАЛЬНОГО ПРОЦЕСУ.....	253
Костянтин КОМІСАРОВ, Юлія БОРИШПОЛЕЦЬ СЕМАНТИКО-ФУНКЦІОНАЛЬНІ ОСОБЛИВОСТІ ЯПОНСЬКИХ СИНТАКСИЧНИХ КОНСТРУКЦІЙ <i>УНАГІБУН</i> (ウナギ文) ЯК ЛІНГВОДИДАКТИЧНА ПРОБЛЕМА.....	260
Тетяна КОНЬКОВА, Марина ЧЕПЕЛЕВА ВПРОВАДЖЕННЯ БЛОГ-ТЕХНОЛОГІЙ У ПРОЦЕС НАВЧАННЯ ІНОЗЕМНОЇ МОВИ В ЗВО.....	268
Максим КТІТОРОВ РОЗВИТОК ПРОФЕСІЙНИХ КОМПЕТЕНТНОСТЕЙ МАЙБУТНІХ ОФІЦЕРІВ НГУ В СИСТЕМІ ПРОФЕСІЙНОЇ ВІЙСЬКОВОЇ ОСВІТИ.....	276
Неллі ЛИСЕНКО, Маріанна МАТІШАК, Мар'яна НЕЗАМАЙ АКТУАЛЬНІ ВЕКТОРИ ЦІЛЕПОКЛАДАННЯ ЗМІСТУ ФАХОВОЇ ПІДГОТОВКИ МАЙБУТНІХ ПЕДАГОГІВ ДО ОРГАНІЗАЦІЇ ОСВІТИ ДІТЕЙ ДОШКІЛЬНОГО ВІКУ.....	281
Тамара ЛИТНЬОВА, Ольга МІСЕЧКО, Тетяна БІЛОШИЦЬКА СТАН ДОСЛІДЖЕНОСТІ ПРОБЛЕМИ ЦІЛЬОВОГО КОМПОНЕНТА ЗМІСТУ ШКІЛЬНОЇ ІНШОМОВНОЇ ОСВІТИ В УКРАЇНІ В ХХІ СТ.....	288
Євген ЛОГВІНОВ КОМУНІКАТИВНИЙ ТРЕНІНГ ЯК ТЕХНОЛОГІЯ ФОРМУВАННЯ ІНШОМОВНОЇ КОМУНІКАТИВНОЇ КОМПЕТЕНЦІЇ СТУДЕНТІВ.....	295
Галина ЛОТФІ ГАРУДІ ФІЛОСОФСЬКО-МЕТОДОЛОГІЧНІ АСПЕКТИ РОЗВИТКУ БІЛІНГВАЛЬНОЇ ОСВІТИ У КОНТЕКСТІ ІНТЕГРАТИВНОГО ПІДХОДУ.....	301
Ольга МАРЧЕНКО ФОРМУВАННЯ ПРОФЕСІЙНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ МАЙБУТНІХ ЮРИСТІВ У ПРОЦЕСІ ФАХОВОЇ ПІДГОТОВКИ.....	306
Сергій МАРЧУК, Ірина КОВАЛЬЧУК, Ірина ЧЕМЕРИС ВИКОРИСТАННЯ ЗДОРОВ'ЯЗБЕРЕЖУВАЛЬНИХ ІДЕЙ ФІЛОСОФА Г. СКОВОРОДИ У ПРОФЕСІЙНО-ПЕДАГОГІЧНІЙ ПІДГОТОВЦІ МАЙБУТНІХ УЧИТЕЛІВ ПОЧАТКОВОЇ ШКОЛИ.....	313
Наталія НАЗАРЕНКО, Тетяна МЕЛЬНИК, Ірина ШМИГОЛЬ ВПЛИВ СИТУАЦІЙНИХ ЗАВДАНЬ НА СОЦІАЛЬНЕ ЗДОРОВ'Я УЧНІВ.....	321
Adila Hasan NAZAROVA THE INFLUENCE OF I. NASIMI'S RELIGIOUS-EDUCATIONAL AND ETHICAL-DIDACTIC VIEWS ON THE FORMATION OF PERSONALITY IN STUDENTS.....	329

Марина НЕСТЕРЕНКО, Ганна МИЦИК, Крістіна ПЕТРИК STEM-ОСВІТА В УКРАЇНІ: ВИКЛИКИ ТА МОЖЛИВОСТІ.....	335
Наталія ОПАНАСЕНКО, Галина ЧЕРНЕНКО НАУКОВО-ДОСЛІДНИЦЬКА ДІЯЛЬНІСТЬ МАЙБУТНІХ УЧИТЕЛІВ ПОЧАТКОВОЇ ШКОЛИ ЯК СКЛАДОВА ФАХОВОЇ ПІДГОТОВКИ.....	343

CONTENTS

HISTORY

Bohdan HLINKA DEVELOPMENT OF AGRICULTURE IN SUBCARPATHIAN RUSSIA IN THE 1920–1930.....	4
Dmytro KIOSOV TRANSFORMATION OF NEW YEAR’S ENTERTAINMENT IN THE PORT CITIES OF THE NORTH PRIAZOVIA (SECOND HALF OF THE XIX – BEGINNING OF THE XX CENTURY).....	14
Volodymyr K LAPCHUK, Yaroslava KOROBEINYKOVA, Lesia POLOVA APPLICATION OF THE RESULTS OF PRIMARY RESEARCH OF THE MINERAL WATERS OF EASTERN HALICHINA IN PROJECT ACTIVITIES OF LOCAL COMMUNITIES.....	23
Svitlana KORKACH, Olena KALINOVYCH COSSACK WEAPONS AND MILITARY EQUIPMENT OF THE 17TH–18TH CENTURIES FROM THE FUND COLLECTION OF NHER “PEREIASLAV”.....	30
Roman KORS AK, Tetiana HUSHTAN THEORETICAL AND METHODOLOGICAL ASPECTS OF THE TRAINING OF SPECIALISTS IN THE SPECIALTY “HOTEL AND RESTAURANT BUSINESS”.....	38
Roman KORS AK, Olha SVITLYNETS, Ivan GODYA POST-WAR STRATEGY OF CONSTRUCTION OF THE HOTEL COMPLEX OF UKRAINE IN THE CONDITIONS OF EUROPEAN INTEGRATION.....	45
Mariia LAVNICHEK MUSEUM LIFE IN THE WESTERN REGIONS OF UKRAINE (BASED ON THE MATERIALS OF THE LOCAL PRESS IN 1939–1941).....	53
Oleh MALIARCHUK, Bohdan HRYVNAK OIL INDUSTRY OF THE STANISLAV REGION IN THE FIRST STALIN FIVE-YEAR PLAN.....	63

ART STUDIES

Karina KALUHA THE STORY OF A “PAGE FROM THE ALBUM”: THE CREATIVE AND PERFORMATIVE DISCOURSE OF VARIATION CYCLES BY C. SCHUMANN AND J. BRAHMS.....	70
Liubov KANIUKA CONCERT-STAGE VERSION “IL MATRIMONIO SEGRETO” DOMENICO CIMAROSA: PERFORMANCE OF THE OPERA STUDIO IN THE CONTEXT OF TODAY’S CHALLENGES.....	78
Viktor KARPOV ARTISTIC AND EDUCATIONAL ACTIVITIES OF THE ROMA ARTIST TIBERIU IONAS.....	85
Vadym KOZIK, Volodymyr MYKYTENKO, Tetiana BELIANSKA INTERACTION OF ARTISTS WITH AUGMENTED REALITY TECHNOLOGY: PRACTICAL EXPERIENCE IN GRAPHIC DESIGN.....	91
Yurii KORPANYUK INNOVATION IN THE ARTISTIC WOOD HANDICRAFTS MADE BY THE SHRIBLI AK FAMILY OF ARTISANS FROM YAVORIV VILLAGE IN HUTSULTSHCHYNA.....	96
Liu KUO <i>DON GIOVANNI</i> BY V. A. MOZART: THE UNIQUENESS OF THE MAIN CHARACTER’S OPERA ROLE.....	102

Olga LAGUTENKO, Anastasiia SEITASANOVA PROBLEMS AND PECULIARITIES OF A. ERDELYI'S HANDWRITING IN THE LATE PERIOD (1945–1955).....	108
Andrii LEVYTSKYI RESTORATION OF ARCHITECTURAL MONUMENTS: COMPARISON OF THE APPROACHES OF UKRAINE, WESTERN EUROPEAN COUNTRIES AND JAPAN.....	114
Nataliya LEVKOVYCH JEWISH CEMETERIES OF EASTERN GALICIA FROM THE 18TH TO THE FIRST THIRD OF THE 20TH CENTURY AS A PLACE OF MEMORY AND CULTURAL TEXT.....	123
Oleksandr LEZHNEV FORMATION OF GRAPHIC CULTURE IN UKRAINE 60–90 YEARS: FROM NONCONFORMISM TO POSTNONCONFORMISM.....	131
Maksym MALYLO THE DEVELOPMENT OF WOOD CARVING IN TRANSCARPATHIA AGAINST THE BACKGROUND OF THE HISTORICAL ERA.....	137
Liubomyr MARTYNIV THE CONTRIBUTION OF LYUBOVI KIYANOVSKA TO THE STUDY OF GALITIC MUSICAL CULTURE OF THE 19TH–20TH CENTURIES.....	141
Maryna NAUMCHUK SENSORY PERCEPTION OF THE WORLD IN KINETIC TEXTILE INSTALLATIONS BY VASYLYNA BURYANIK.....	146
LINGUISTICS. LITERATURE STUDIES	
Maria IVANCHENKO, Tetiana LYPCHENKO, Nataliia PUSTOVA SPECIFIC ISSUES IN LEGAL TEXTS TRANSLATION.....	154
Iryna ILCHENKO NADVELYKOLUZHCHIA'S SURNAMES AS MARKERS OF THE HISTORY OF THE NATIVE LAND.....	159
Andrii ISAKOV PROBLEMS AND PECULIARITIES OF DEFINING HORROR AS A GENRE.....	164
Alla ISHCHUK, Olha KERNOZHYSKA, Lubov TRETIAK NAVIGATING ETHICAL CHALLENGES IN BUSINESS COMMUNICATION.....	169
Iryna KOBYAKOVA, Mykhailo ALIFIROVETS, Diana SHYNKARENKO THE IMPACT OF GLOBALIZATION ON THE DEVELOPMENT OF THE UKRAINIAN AND ENGLISH LANGUAGES.....	176
Svitlana KOVALENKO, Larysa KLOCHKO, Viktoria NIKIFOROVA ARTIFICIAL INTELLIGENCE – LEXEMA OR TODAY'S PHENOMENON.....	182
Iryna KOVALEVA INFORMATION AND COMMUNICATION TECHNOLOGIES FOR TEACHING PROFESSIONAL UKRAINIAN LANGUAGE.....	188
Mariia LEVISHCHENKO COMMUNICATION MODE OF VICTORIAN DISCOURSE.....	195
Halyna MYKHAILIUK, Nataliia BONDAR PECULIARITIES OF TEACHING LATIN FOR STUDENTS OF NON-PHILOLOGICAL SPECIALTIES.....	199
Yuliia NIDZELSKA PECULIARITIES OF ARTISTIC MEANS FUNCTIONING IN THE NOVEL “FAHRENHEIT 451” BY RAY BRADBURY.....	204
Alla PALADIEVA OPPOSITION SINGULAR / PLURAL WITHIN THE CATEGORY OF NUMBERS IN FRENCH AND ENGLISH LANGUAGES.....	212

Natalia PANCHYSHYN TEMPORAL ANTONYMY IN LATIN TEXTS.....	218
Inna PYLYPENKO, Anna TARASIUK, Nataliia BEREHOVENKO STEREOTYPICAL IDEAS IN ENGLISH JOKES: GENDER ASPECT.....	224

PEDAGOGY

Oksana IVANYTSKA MENTORING ACTIVITIES IN THE PROCESS OF HIGHER EDUCATIONAL INSTITUTIONS (HEIS) STUDENTS SOCIAL ADAPTATION IN UKRAINE.....	230
Mariia ISHCENKO USE OF DISTANCE EDUCATIONAL TECHNOLOGIES IN TEACHING A FOREIGN LANGUAGE IN HIGHER MARITIME INSTITUTIONS.....	235
Tetiana KAKHERSKA ANALYSIS OF INITIATIVES IN THE DEVELOPMENT OF THE MEDIA EDUCATION SYSTEM OF HIGH SCHOOL TEACHERS IN UKRAINE.....	240
Oryna KNYSH RETROSPECTIVE ANALYSIS OF THE DEVELOPMENT AND ESTABLISHMENT OF DISTANCE EDUCATION.....	248
Iryna KOZLOVSKA, Olha BILYAKOVSKA, Mahdalyna OPACHKO DEVELOPMENT OF INNOVATIVE ACTIVITIES OF HIGHER EDUCATION INSTITUTIONS IN THE CONDITIONS OF INFORMATIZATION OF THE EDUCATIONAL PROCESS.....	253
Kostiantyn KOMISAROV, Yulia BORYSHPOLETS SEMANTIC AND FUNCTIONAL FEATURES OF JAPANESE <i>UNAGI</i> -SENTENCES (ウナギ文) AS AN ISSUE OF LINGUISTIC DIDACTICS.....	260
Tetiana KONKOVA, Marina CHEPELIEVA IMPLEMENTATION OF BLOG TECHNOLOGIES INTO THE PROCESS OF TEACHING A FOREIGN LANGUAGE IN HIGH SCHOOLS.....	268
Maksym KTITOROV DEVELOPMENT OF PROFESSIONAL COMPETENCES OF FUTURE MILITARY OFFICERS IN THE SYSTEM OF PROFESSIONAL MILITARY EDUCATION.....	276
Nelli LYSENKO, Marianna MATISHAK, Mariana NEZAMAI ACTUAL VECTORS OF GOAL SETTING OF THE CONTENT OF PROFESSIONAL TRAINING OF FUTURE TEACHERS FOR THE ORGANIZATION OF PRESCHOOL CHILDREN'S EDUCATION.....	281
Tamara LYTNIOVA, Olha MISECHKO, Tetiana BILOSHYTSKA THE STATE OF RESEARCH ON THE PROBLEM OF THE AIM-CENTRED COMPONENT OF SCHOOL FOREIGN LANGUAGE EDUCATION CONTENTS IN UKRAINE IN THE XXI CENTURY.....	288
Evgen LOGVINOV COMMUNICATIVE TRAINING AS A TECHNOLOGY FORMING STUDENTS' FOREIGN LANGUAGE COMMUNICATIVE COMPETENCE.....	295
Halyna LOTFI GHAHRODI PHILOSOPHICAL AND METHODOLOGICAL ASPECTS OF THE DEVELOPMENT OF BILINGUAL EDUCATION IN THE CONTEXT OF THE INTEGRATIVE APPROACH.....	301
Olga MARCHENKO FORMATION OF PROFESSIONAL COMPETENCE OF FUTURE LAWYERS IN THE PROCESS OF PROFESSIONAL TRAINING.....	306

Serhii MARCHUK, Iryna KOVALCHUK, Iryna CHEMERYS THE USE H. SKOVORODA'S, THE PHILOSOPHER, HEALTH CARE IDEAS IN FUTURE PRIMARY SCHOOL TEACHERS' PROFESSIONAL AND PEDAGOGICAL TRAINING.....	313
Natalia NAZARENKO, Tetyana MELNIK, Irina SHMIGOL THE INFLUENCE OF SITUATIONAL TASKS ON THE SOCIAL HEALTH OF PUPILS.....	321
Adila Hasan NAZAROVA THE INFLUENCE OF I. NASIMI'S RELIGIOUS-EDUCATIONAL AND ETHICAL-DIDACTIC VIEWS ON THE FORMATION OF PERSONALITY IN STUDENTS.....	329
Maryna NESTERENKO, Hanna MYTSYK, Kristina PETRYK STEM EDUCATION IN UKRAINE: CHALLENGES AND OPPORTUNITIES.....	335
Nataliia OPANASENKO, Halyna CHERNENKO RESEARCH ACTIVITY OF FUTURE PRIMARY SCHOOL TEACHERS AS A COMPONENT OF PROFESSIONAL TRAINING.....	343

УДК 811.521'243'367.335

DOI <https://doi.org/10.24919/2308-4863/72-2-40>**Костянтин КОМІСАРОВ,***orcid.org/0000-0002-2164-6244**кандидат філологічних наук, доцент,
доцент кафедри японської мови і перекладу
Київського столичного університету імені Бориса Грінченка
(Київ, Україна) k.komisarov@kubg.edu.ua***Юлія БОРИШПОЛЕЦЬ,***orcid.org/0009-0001-9958-9315**старший викладач кафедри японської мови і перекладу,
заступник декана з науково-методичної та навчальної роботи
Київського столичного університету імені Бориса Грінченка
(Київ, Україна) y.boryshpolets@kubg.edu.ua*

СЕМАНТИКО-ФУНКЦІОНАЛЬНІ ОСОБЛИВОСТІ ЯПОНСЬКИХ СИНТАКСИЧНИХ КОНСТРУКЦІЙ УНАГІБУН (ウナギ文) ЯК ЛІНГВОДИДАКТИЧНА ПРОБЛЕМА

Протягом тривалого часу вважалося, що УНАГІБУН є неповноцінними з синтаксичної та семантичної точок зору, оскільки їхня структура, на перший погляд, не надає вичерпної для реципієнта інформації і не підпадає під адекватну синтаксичну схему. Проте, пізніше було доведено, що УНАГІБУН не є ані неповноцінними конструкціями, ані результатами якихось гіпотетичних процесів – на сьогодні такі речення вважаються цілком самодостатніми висловлюваннями.

Ми проаналізували головні підходи до систематизації та інтерпретації специфічних синтаксичних конструкцій японської мови УНАГІБУН, визначили головні семантико-функціональні особливості таких конструкцій і запропонували ефективні способи їхньої репрезентації у процесі навчання японської мови як іноземної, а також ухвалили оптимальне визначення поняття УНАГІБУН задля формування об'єктивного уявлення про масив цих синтаксичних засобів у здобувачів освіти.

Було, зокрема, встановлено, що: на початковому етапі вивчення японської мови дати студентам уявлення про конструкції УНАГІБУН можна лише у загальних рисах, у контексті вивчення базової синтаксичної структури $AはBが$, але формувати це уявлення необхідно від самого початку навчального курсу; можливість системно усвідомити проблему функціонування в японській мові конструкцій УНАГІБУН з'являється уже на наступних етапах її вивчення, позаяк це питання потребує більш високого рівня лінгвістичної компетенції; справедливим для всього спектру УНАГІБУН і найоптимальнішим для використання на занятті видається таке визначення: УНАГІБУН – це такі речення, у яких присудок, що може бути якимось чином експлікований із контексту, компенсовано дієсловом-зв'язкою; незалежно від стадії опанування японської мови здобувачам освіти потрібно усвідомлювати важливість понять підмета і присудка, а також теми і реми у системі мови та лінгвістиці.

Ключові слова: синтаксичні конструкції УНАГІБУН, лінгводидактика, дієслово-зв'язка, тема, рема, підмет, присудок.

Kostiantyn KOMISAROV,

orcid.org/0000-0002-2164-6244

*Candidate of Philological Sciences, Associate Professor,
Associate Professor at the Department of the Japanese Language and Translation
Borys Grinchenko Kyiv Metropolitan University
(Kyiv, Ukraine) k.komisarov@kubg.edu.ua*

Yulia BORYSHPOLETS,

orcid.org/0009-0001-9958-9315

*Senior Lecturer at the Department of the Japanese Language
and Translation, Deputy Dean for Scientific, Methodical and Educational Work
Borys Grinchenko Kyiv Metropolitan University
(Kyiv, Ukraine) y.boryshpolets@kubg.edu.ua*

SEMANTIC AND FUNCTIONAL FEATURES OF JAPANESE *UNAGI*-SENTENCES (ウナギ文) AS AN ISSUE OF LINGUISTIC DIDACTICS

For a long time, it was considered that unagi-sentences are inferior from syntactic and semantic points of view, because their structure, at first glance, does not provide comprehensive information for the recipient and does not fall under an adequate syntactic scheme. However, it was later proven that unagi-sentences are neither inferior constructs nor the results of some hypothetical processes – today such sentences are considered to be completely self-sufficient statements.

We have analyzed main approaches to the systematization and interpretation of specific syntactic constructions of the Japanese language unagi-sentences and identified key semantic and functional features of such constructions. We have proposed effective ways of their representation in the process of teaching Japanese as a foreign language, and also confirmed an optimal definition of the concept of unagi-sentence in order to form an objective comprehension about the array of these syntactic means for the learners.

It was established, in particular, that: at the initial stage of learning Japanese, it is possible to give students an idea of unagi-sentences only in general terms, in the context of studying the basic syntactic structure $A \text{ 且 } B \text{ だ}$, but it is necessary to convey this idea from the very beginning of the educational course; the opportunity to systematically understand the problem of functioning for unagi-sentences in the Japanese language turns up only at the next stages of its study, since this issue requires a higher level of linguistic competence; the following definition appears to be valid for the entire spectrum of unagi-sentences and the most optimal for use in class: unagi-sentences are such constructions in which the predicate, which can be somehow explained from the context, is compensated by the copula; regardless of the stage of mastering the Japanese language, students need to be aware of the importance of the concepts of subject and predicate, as well as theme and rheme in the system of language and linguistics.

Key words: *unagi-sentence, linguistic didactics, copula, theme, rheme, subject, predicate.*

Постановка проблеми. Визначний японський фахівець у галузях лінгвістики та лінгводидактики Терамура Хідео наводить в одній зі своїх праць цікавий випадок, коли іноземець, який щойно почав вивчати японську мову, почувши в ресторані від одного з відвідувачів репліку 「僕はうなぎだ。 [Боку-ва унагі да]」 (букв.: Я – вугор), дуже здивувався і сказав: «Той чоловік не вугор, адже він – людина». Проте, носіїв японської мови наявність таких конструкцій у живому розмовному мовленні зовсім не дивує, позаяк такі речення є дуже органічними для цієї національної мови і, вірогідно, через описаний щойно цікавий випадок з іноземним студентом, отримали робочу назву «ウナギ文 [унагібун]» (ウナギ = *вугор* (鰻); 文 = *речення*) (寺村, 2002: 78). Окрім того, ця своєрідна метонімія закріпилася у лінгвістиці та лінгводидактиці завдяки популярній книзі японського мовознавця Окуцу Кей'ічіро 『「ボクハウナギ

タ」の文法』 (Грамматика «Боку-ва унагі да») (奥津, 1978).

Протягом тривалого часу вважалося, що УНАГІБУН є неповноцінними з синтаксичної та семантичної точок зору, оскільки їхня структура, на перший погляд, не надає вичерпної для реципієнта інформації і не підпадає під адекватну синтаксичну схему. Існувала тенденція вважати такі речення еліптичними і, відповідно, реконструювати їх як повні або встановлювати проміжні структури для здійснення інтерпретації. Інший напрям передбачав виявлення логічних зв'язків між частинами самого конструкту УНАГІБУН, і це зосередження уваги на внутрішній структурі тягло за собою необхідність синтезу гіпотетичних конструкцій задля пояснення структурних особливостей. Проте, пізніше було доведено, що УНАГІБУН не є ані неповноцінними конструктами, ані результатами якихось гіпотетичних

процесів – на сьогодні такі речення вважаються цілком самодостатніми висловлюваннями (Obana, 2001: 725).

Попри доволі тривалу історію теоретичного осмислення питання і той факт, що УНАГІБУН належать до тих специфічних синтаксичних явищ японської мови, які не завжди легко засвоюються неносіями, за нашими спостереженнями, такі речення поки що не отримали достатньої методичної розробки у контексті викладання японської мови як іноземної і не є оптимально репрезентованими у навчальній літературі.

Аналіз досліджень. Як констатував свого часу японський дослідник Такамото Джьоджі, речення типу 「ぼくはうなぎだ」 є однією з найцікавіших синтаксичних особливостей японської мови, а отже – становлять неабиякий інтерес для японського мовознавства. Що ж до мовознавства світового, то це явище перебуває ніби на периферії лінгвістичної прагматики, а відтак японські лінгвісти не надто воліють доносити інформацію про нього до іноземної аудиторії, попри те, що самі завжди тримали цей лінгвістичний феномен у полі зору і присвятили йому цілу низку ґрунтовних наукових праць (高本, 1995: 123).

Згаданий нами вище Окуцу Кей'ічіро запропонував виділяти чотири головні теорії, що їх тримаються науковці у процесі здійснення своїх синтаксичних досліджень: теорію заміщення присудка (述語代用説), теорію прикінцевого елемента *но-да* (ノダ説), теорію дієслова-зв'язки (コピュラ説) і теорію розриву (分裂説) (奥津, 1978). Нумата Йошіко додає до цього переліку теорію скорочення (省略説) (沼田, 2009), і мусимо зазначити, що цим список таких теорій не вичерпується. Детально проаналізувати кожен з них не видається нам доцільним, по-перше, з огляду на обмежений обсяг цієї статті і, по-друге, з точки зору її мети, яка формулюється нижче. Наведемо тут лише головні моменти, на які закликають звернути увагу автори ґрунтовних наукових праць на тему УНАГІБУН.

Насамперед, пропонується мати на увазі, що речення на кшталт 「ぼくはうなぎだ」 з'являються у мовленні або як відповідь на запитання (наприклад, 「君は何を食べる？」 Що ти їстимеш?), або як висловлення, з якого починається взаємодія між комунікантами (відвідувач зайшов до закладу харчування і замовляє страву), але можна стверджувати, що контекст при цьому буде один і той самий. Також необхідно усвідомлювати, що лінгвістичне явище, про яке ми говоримо, не може розглядатися як суто синтаксична проблема, позаяк важить також семантичний зв'язок

між лексичними одиницями, представленими у синтаксичних позиціях підмета і присудка. Отже, вивчаючи такі конструкції, доводиться орієнтуватися і на структуру, і на семантику, і на контекст (高本, 1995: 123-125).

Окрім того, не можна випускати з поля зору той факт, що жодне висловлювання не існує в мовленні саме по собі, а його інтерпретація не обов'язково має бути заснована на буквальному значенні: важливі також висновки, зроблені на основі інших чинників. Свого часу у праці, яка не втрачає актуальності й сьогодні, Обана Ясуко довела, що УНАГІБУН мають відповідати певним прагматичним умовам, аби бути адекватно інтерпретованими. Стало зрозуміло, що, по-перше, такі речення ніколи не з'являються без контекстуальної інформації, відомої всім комунікантам; по-друге, ця інформація (дослідниця називає її пресупозицією) може мати як лінгвістичний, так і екстралінгвістичний характер. УНАГІБУН переважно з'являються у відповідь на інформаційну прогалину, що створюється такою пресупозицією, а в інших випадках – надають додаткову інформацію відповідно до заданої пресупозицією теми (Obana, 2001: 749-750).

Мета статті – проаналізувавши головні підходи до систематизації та інтерпретації специфічних синтаксичних конструкцій японської мови УНАГІБУН, визначити головні семантико-функціональні особливості таких конструкцій і запропонувати ефективні способи їхньої репрезентації у процесі навчання японської мови як іноземної, а також виробити оптимальне визначення поняття УНАГІБУН, яке сприяло б формуванню об'єктивного уявлення про масив цих синтаксичних засобів у здобувачів освіти.

Виклад основного матеріалу. Розпочинаючи аналіз синтаксичних конструкцій, об'єднаних робочою назвою УНАГІБУН, у лінгвопрагматичному та лінгводидактичному ключах, ми вважали за доцільне зосередитись, насамперед, на структурній складовій питання і на початковому етапі опанування японської мови як іноземної. Якщо ж говорити про преференції у методичному забезпеченні цього навчального процесу, то сьогодні у центрі уваги як освітян, так і здобувачів освіти все іще перебуває базовий підручник 『みんなの日本語・初級』 «Японська мова для всіх. Початковий рівень» (みんなの日本語, 2013), що має низку додаткових дидактичних матеріалів, як от збірник вправ, посібник із написання творів, матеріали для аудіювання тощо. Один із таких додаткових матеріалів, а саме посібник «Переклад і граматичний коментар. Українська мова» (みんなの日

本語ПГК, 2009) ми проаналізували разом із основним підручником з метою визначення ефективності алгоритму репрезентації навчального матеріалу, присвяченого реченням типу УНАГБУН. При цьому, де це є можливим, дозволимо собі частковий відхід від суто наукової термінології на користь більш популярної інтерпретації цього синтаксичного явища, адже йдеться, насамперед, про гармонійну інтеграцію цього важливого сегменту граматичного матеріалу у загальний процес навчання японської мови, і гармонійність ця може бути досягнута за рахунок доступності пояснень для здобувачів освіти.

Отже, структурно конструкції, які нас цікавлять (ぼくはうなぎだ Я-вугор), можна спрощено представити за допомогою схеми АはВだ (ввічливо-нейтральний еквівалент – АはВです), де А – це умовний «я» (ぼく), а В – умовний «вугор» (うなぎ). Таку схему ми знаходимо у перших трьох уроках згаданого підручника: 私はマイク・ミラーです。 Я Майк Міллер; ワンさんは中国人です。 Пан Ван китаець; あの人はマリアさんです。 Та людина – пані Марія (みんなの日本語, 2013: 8). Як бачимо, ці приклади не є ілюстрацією феномену, якому ми присвятили цю статтю, адже тут можна сказати, що А = В: мовець – це людина, яку звать Майк Міллер, пан Ван є китайцем, а людина перед нашими очима – пані Марією. На перший погляд, у студентів не повинно виникати проблем з інтерпретацією таких речень, проте цікаво, що граматичний коментар, поданий у відповідному посібнику, на нашу думку, не є швидким ключем до розуміння матеріалу. «Частка は вказує на те, що слово, яке стоїть перед нею, є темою речення. Для побудови речення спочатку ставиться іменник, про який ідеться в реченні, до нього додається частка は, а потім твердження щодо цього іменника. <...> Іменник, який використовується з です, є присудком. Дієслово です виражає судження чи твердження» (みんなの日本語ПГК, 2009: 16). У наведеному поясненні наявне поняття присудка, а поняття підмета відсутнє, але ж тут не йдеться про еліпсис: підмет у цих реченнях виражений, проте називається «темою речення», а поняття реми, знову ж таки, не потрапило до тексту цього коментаря.

Даючи нашу оцінку, ми не могли не відзначити прагнення укладачів посібника максимально спростити матеріал і зробити його доступним для студентів настільки, наскільки це можливо. Окрім того, слід мати на увазі, що навчальне видання, про яке ми говоримо, орієнтоване на широкий загал, а не тільки на студентів мовних спеціальностей. У філологів же можуть виникати свої

специфічні запити, зокрема, щодо системності у мові, а саме – тема не може логічно протиставлятися присудкові, оскільки ці поняття належать до різних категорій: присудок – це про граматичну основу речення, до якої входить також підмет, а тема – це про актуальне членування речення, яке не є можливим без реми.

З іншого боку, не варто відкидати також прагнення об'єктивності й точності формулювання з огляду на специфіку японської мови. Так, наприклад, не можна стверджувати, що Аは – це завжди підмет, і А в усіх випадках «дорівнюватиме» В, і тут ми поступово підходимо власне до явища УНАГБУН, але спершу проаналізуємо матеріал наступних двох уроків підручника 『みんなの日本語・初級』.

У другому уроці відбувається представлення вказівної системи コ・ソ・ア・ド в японській мові, а основою залишається та сама синтаксична структура, що і в попередньому уроці – АはВだ: これはつくえです。 Це стіл; それはボールペンですか、シャープペンシルですか。 То кулькова ручка чи автоматичний олівець?; あれは私のかばんです。 То моя сумка. Якщо поглянути на лексико-граматичний коментар (みんなの日本語ПГК, 2009: 22-23), то зустрічаємо докладні пояснення семантико-функціональних особливостей вказівних займенників. Що ж до синтаксичного матеріалу, то тут, на жаль, відсутнє нагадування про базову структуру, з якою студенти вже знайомі, якою будуть послуговуватися під час вивчення матеріалу наступного уроку і взагалі – надзвичайно широко та активно – у своїй подальшій мовленнєвій діяльності, тож наголошувати на цьому варто, і уже зараз.

Третій урок містить, зокрема, інформацію про найпростіші способи вираження місцезнаходження в японській мові, що засновані, знову ж таки, на конструкції АはВだ: ここはきょうしつです。 Тут аудиторія; 受付はあそこです。 Стійка адміністратора – там; 自動販売機は2かいです。 Торгівельний автомат на другому поверсі; くにはフランスです。 (Моя) країна – Франція; テレーザちゃんはどこですか。 ...教室です。 Де Тереза? – В аудиторії (みんなの日本語, 2013: 24-25). Серед цих прикладів наявні як речення, де А = В, так і речення де А ≠ В, або ж такі, де точно визначити це важко (А ≈ В): певне місце/приміщення є аудиторією; стійка адміністратора відповідає певній локації, однак у тій локації можуть бути розташовані й інші об'єкти; поверх у будівлі навряд чи може бути торговельним автоматом або ж складатися із самих лише автоматів; країна мовця – Франція, тобто Франція

відповідає країні, звідки походить мовець; істота (Тереза) точно не може бути приміщенням (аудиторією). У цьому ж уроці подається для вивчення і модель «товарは 価格です», що також є різновидом $AはBだ$: このネクタイは1500えんです。Ця краватка (коштує) 1500 єн. Усі добре розуміють, що кожен товар має свою ціну, але сам по собі товар ціною не є ($A \neq B$). Отже, на цьому етапі констатуємо появу перших речень типу УНАГБУН у практиці студентів, що вивчають японську мову. У граматичному коментарі знаходимо структурну схему « $IM_1はIM_2$ (місце) です» із таким поясненням: «використовуючи цю конструкцію, можна пояснити, де знайти певне місце, річ чи людину» (みんなの日本語ПГК, 2009: 28). Практична спрямованість саме такого формулювання не викликає сумнівів, однак тут, як і в матеріалі до першого та другого уроків, було б доцільно додати певну інформацію, яка сприяла б поступовому формуванню у здобувачів освіти цілісного уявлення про синтаксис японської мови як систему, важливою органічною складовою якої є конструкції УНАГБУН.

Зауважимо, що наведені вище розмірковування не є суто нашими особистими. Значною мірою ми синтезували їх із запитань, які студенти ставлять викладачам під час практичних занять, присвячених вивченню відповідного синтаксичного матеріалу. Цілком прогнозованими такі запитання є й під час презентації матеріалу тринадцятого уроку підручника 『みんなの日本語・初級』. У тексті основного діалогу зустрічаються класичні УНАГБУН, адже має місце замовлення страв у ресторані, тобто – це саме та ситуація, яка, власне, і дала найменування синтаксичному феномену, який ми зосереджено розглядаємо (みんなの日本語, 2013: 111):

店の人: ご注文は?

Офіціантка: *Що будете замовляти?*

ミラー: わたしはてんぷら定食。

Міллер: *Я – комплексний обід з темпурою.*

山田: わたしは牛どん。

Ямада: *Я – рис із яловичиною.*

店の人: てんぷら定食と牛どんですね。少々お待ちください。

Офіціантка: *Комплексний обід з темпурою та рис із яловичиною, так?*

Очікуйте, будь ласка.

Відповідного граматичного коментаря у спеціальному посібнику не знаходимо, хоча він був би тут не зайвим, тим паче, що УНАГБУН вжито у цьому діалозі у специфічній еліптованій формі 体言止め (закінчення на іменну частину мови), прияманній усному розмовному мовленню.

Можливість системно усвідомити проблему функціонування в японській мові конструкцій УНАГБУН з'являється уже на наступних етапах її вивчення, що зумовлено, насамперед, більш високим рівнем лінгвістичної компетенції здобувачів освіти, який дає можливість вдаватися до аналізу достатнього масиву мовного матеріалу, зокрема і синтаксичного, розгляд якого потребує особливо ґрунтовного підходу, починаючи з фундаментальних аспектів. Так, Терамура Хідео, коротко окресливши головну суть проблеми лінгвопрагматичного і лінгводидактичного плану, якою є речення на кшталт 「ぼくはうなぎだ」, одразу ж пропонує уточнити, чим по суті є компонент 「だ」 у таких структурах. Часто говорять, що ввічливо-нейтральним еквівалентом цього компоненту є 「です」, проте необхідно чітко усвідомлювати, що 「だ」 і 「です」 не завжди виконують ідентичну функцію, і це навіть може стати відкриттям для багатьох здобувачів освіти на середньому етапі вивчення японської мови. Йдеться про те, що, по-перше, 「です」 може виступати дієсловом-зв'язкою у складеному іменному присудку, і 「だ」 володіє ідентичною функцією. Це твердження буде справедливим і для УНАГБУН. По-друге, 「です」 може виступати складовим елементом ад'єктивного присудка, якщо висловлення належить до ввічливо-нейтрального регістру мовлення, – у простому ж регістрі така додаткова складова не потрібна (寺村, 2002: 78-79).

Повертаючись до головної суті і, власне, до початкової презентації проблеми здобувачам освіти середнього і просунутого рівня, відзначимо важливість ілюстративного окреслення актуальності цього явища та основних форм його існування. Проаналізуємо приклади, що їх наводить Терамура Хідео: а) 君は何を食べる? ...僕はうなぎだ。 *Що ти їсти мєш? – Вугра;* б) 紅葉はどこが美しいですか? ...紅葉は高雄だ。 *Де найкрасивіші дерева восени? Дерева восени – у Такао;* в) 山田さんはどなたといらっしゃるんですか? ...私は村田さんとです。 *З ким Ви прийдете, пане Ямада? – Я – з паном Мурата;* г) 山下さんはいつから勤めますか? ...来月からです。 *Коли Ви починаєте працювати, пане Ямашіта? – З наступного місяця* (寺村, 2002: 78). Про приклад (а) уже йшлося неодноразово. Приклад (б) ілюструє редукцію підмета у питомо японських синтаксичних конструкціях ハーガ文 (темаは 主語が 主語). Приклад (в) цікавий тим, що тут відбулася редукція присудка, проте частка と, що забезпечує зв'язок присудка з непрямым додатком, залишилася. Речення-відповідь у при-

кладі (г) є максимально еліптованим і, водночас, оптимальним з огляду на тенденцію до економії мовних засобів в усному розмовному мовленні. Загалом, про всі ці приклади можна сказати, що елемент, компенсований дієсловом-зв'язкою, міститься у запитанні, тому у відповіді в ньому не відчувається нагальної потреби. Інша річ, коли випущений елемент неможливо експлікувати за допомогою контекстного оточення. У такому разі УНАГБУН втрачає сенс, і тому, наприклад, навряд чи хтось зненацька промовить 「僕はうなぎだ。」 (букв.: Я – вугор) у зовсім нетиповій для цього ситуації спілкування. Якщо ж комунікація відбувається у закладі харчування, то навіть без вербального контексту буде зрозуміло, що йдеться про замовлення страви, і без жодних ускладнень буде експліковано дієслово 食べる їсти.

Наступним моментом, який слід неодмінно донести до здобувачів освіти, є аспект фокусу уваги у конструкціях УНАГБУН. Елемент, на якому хочуть зосередити увагу, найчастіше знаходиться безпосередньо перед дієсловом-зв'язкою (「だ」 або 「です」): どこが痛いのか? ...足首だ。 *Де болить? – Щиколотка* (寺村, 2002: 81).

Отже, наближаючись до підсумків, можна зробити попередній висновок про те, що УНАГБУН – це такі речення, у яких присудок, що може бути якимось чином експлікований із контексту, компенсовано дієсловом-зв'язкою, а головний фокус уваги припадає на елемент, який безпосередньо передує дієслову-зв'язці. Проте, якщо йдеться про вироблення оптимального формулювання визначення поняття «УНАГБУН», то було б доречно сказати і про структурну схему таких конструкцій, а з цим пов'язаний один суттєвий проблемний момент. Річ у тім, що, як засвідчує аналіз мовного матеріалу, не всі речення типу УНАГБУН мають структуру AはBだ (AはBです), з якої ми починали під час огляду проблеми репрезентації цих конструкцій у підручнику для початкового рівня вивчення японської мови. Окрім того, той самий аналіз показав, що з фокусом уваги теж не все однозначно.

Розглянемо такий приклад: だれが紅茶を注文しましたか。...僕が紅茶です。 *Хто замовляє чорний чай? – Я (чорний чай)*. Тут у фокусі уваги перебуває «僕が», і схема речення буде такою: AがBです。 До того ж, структура може демонструвати і ширші варіації. Так, існують підстави відносити до УНАГБУН цілу низку парцельованих конструкцій, і поняття фокусу уваги в таких випадках узагалі втрачає актуальність: 今日(けふ)は冷(ひや)え込む。だから、暖(ぬく)かくしていこう。 *Сьогодні прохолодно. Тож, вдягаймося тепліше; 恵子(けいこ)に*

会い(あひ)に行った。だが、会(あ)えなかった。 *Пішов зустрітися з Кейко. Але не зустрівся; 太郎(たろう)と次郎(じろう)を競争(きょうさ)させる。で、勝(か)った方に仕事(しごと)を任(ま)せる。 *Влаштуємо змагання між Таро і Джіро. І тому, хто переможе, доручимо цю роботу* (寺村, 2002: 81-82) Таким чином, справедливим для всього спектру конструкцій УНАГБУН може бути тільки таке визначення: УНАГБУН – це такі речення, у яких присудок, що може бути якимось чином експлікований із контексту, компенсовано дієсловом-зв'язкою. Саме таке формулювання, на наш погляд, може бути представленим студентам на занятті.*

Окрім визначення поняття «УНАГБУН» до здобувачів освіти необхідно донести ще кілька важливих моментів, про що переконливо свідчать описані в цій роботі результати нашого дослідження. На початку ми говорили про важливість усвідомлення місця понять підмета і присудка, а також теми і реми у системі мови та лінгвістиці. Отже, незалежно від стадії опанування японської мови здобувачам освіти корисно розуміти, що у процесі вивчення синтаксичного матеріалу до уваги беруться два ключові лінгвістичні поняття: 主語(しよご) підмет та 主題(しゆめい) тема; 主題(しゆめい) (тема) знаходиться на початку речення, означає «якщо говорити про...» і повідомляє реципієнтам інформації, про що саме йдеться у цьому реченні, 主語(しよご) (підмет) утворює єдність із присудком (庵, 2018: 1-5). Також, ми вважаємо за доцільне оперувати саме поняттями 主語(しよご) підмет (репрезентований часткою が) та 主題(しゆめい) тема (репрезентована часткою は), а не розповсюдженими у сучасній лінгводидактиці поняттями «тематичного підмета» та «рематичного підмета». Самі ж терміни «тема» і «рема» ми рекомендуємо використовувати у викладацькій практиці, але без жорсткої прив'язки до поняття підмета. Загалом, на цьому ми наголосили тут через те, що лінгводидактична проблема УНАГБУН тісно пов'язана з іншою – проблемою темо-рематичної прогресії або актуального членування речення.

Насамкінець наведемо один цікавий факт із царини японської лінгводидактики, який також має відношення до актуального членування речення. Виявляється, «УНАГБУН» не єдиний синтаксичний робочий термін, що виник унаслідок метонімічного зсуву. Подібним до нього за механізмом утворення є термін «こんにやく文(こんやくぶん) [коньякубун]» (こんにやく = желе з коренеплоду коньяку, що використовується в японській кухні (蒟蒻); 文 = речення), який бере свій початок з ілюстративного речення 「こんにやくは食(た)べても太(ふ)らない」 *Коньяку можна їсти, не наби-*

раючи зайву вагу (未来堂). Річ у тім, що, керуючись виключно семантико-структурним підходом, це речення можна інтерпретувати і як «Скільки б конняку не їло, не набере зайву вагу», проте аналіз контексту і загальна лінгвістична компетенція допомагають зрозуміти, що «конняку» – це тематизований прямий додаток, а не тематизований підмет.

Висновки. Розгляд семантико-функціональних особливостей японських синтаксичних конструкцій УНАГБУН як лінгводидактичної проблеми дозволив дійти низки висновків. По-перше, на початковому етапі вивчення японської мови дати студентам уявлення про конструкції УНАГБУН видається можливим лише у загальних рисах, у контексті вивчення базової синтаксичної структури $AはBだ$, але формувати це уявлення необхідно від самого початку навчального курсу, і для цього рекомендується розробити відповідні граматичні коментарі (де, наприклад, наголошувалося б на тому, що можуть існувати три варіанти смислового зв'язку між частинами щойно вивче-

ної базової структури: $A = B$, $A \neq B$ та $A \approx B$). По-друге, можливість системно усвідомити проблему функціонування в японській мові конструкцій УНАГБУН з'являється уже на наступних етапах її вивчення, позаяк це питання потребує більш високого рівня лінгвістичної компетенції: на цій стадії з'ясовуються статус і функції дієслозв'язки, є можливість звернути увагу на редукцію підмета у питомо японських синтаксичних конструкціях $ハ$ - $ガ$ 文, а також на максимально еліптовані і, водночас, оптимальні з огляду на тенденцію до економії мовних засобів УНАГБУН. По-третє, справедливим для всього спектру УНАГБУН і найоптимальнішим для використання на занятті видається таке визначення: УНАГБУН – це такі речення, у яких присудок, що може бути якимось чином експлікований із контексту, компенсовано дієсловом-зв'язкою. По-четверте, незалежно від стадії опанування японської мови здобувачам освіти потрібно усвідомлювати важливість понять підмета і присудка, а також теми і реми у системі мови та лінгвістиці.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Obana Y. Unagi-sentences in Japanese and mutual knowledge. *Journal of Pragmatics*. 2001. No. 33. P. 725–751. URL: <https://www.sciencedirect.com/science/article/abs/pii/S0378216699001381> (accessed: 12.02.2024).
2. 庵 功雄. 「は」と「が」の新しい捉え方についての考察 – 「は」と「が」はこんなに簡単だった! – 一橋日本語教育研究. 2018. № 6. 1–10 頁. URL: <https://hermes-ir.lib.hit-u.ac.jp/hermes/ir/re/70051/jle0000600010.pdf> (アクセス年月日: 12.02.2024).
3. 奥津 敬一郎. 「ボクハウナギダ」の文法. 東京: くろしお出版, 1978. 276 頁.
4. 高本 條治. 「ウナギ文」の語用論的分析 (1) – 文脈における語彙統語構造の発展と拡張 –. 上越教育大学研究紀要. 1995. 第15巻, 第1号. 123–136 頁. URL: https://juen.repo.nii.ac.jp/record/4558/files/kiyo15_1-10.pdf (アクセス年月日: 12.02.2024).
5. 寺村 秀夫. ケーススタディ日本文法. 東京: おうふう, 2002. 165 頁.
6. 沼田 善子. 現代日本語とりたて詞の研究 (ひつじ研究叢書 言語編) (ひつじ研究叢書 言語編 第 68巻). 東京: ひつじ書房, 2009. 280 頁.
7. 未来堂. 『「うなぎ文」と「こんにやく文」から考えたこと①』. 千里の道を一步ずつ〜ときどきひとやすみ〜. URL: <https://ameblo.jp/mirai-do/entry-12292681096.html> (アクセス年月日: 12.02.2024).
8. みんなの日本語 初級I 第2版 本冊 ペーパーバック. 東京: スリーエーネットワーク, 2013. 249 頁.
9. みんなの日本語初級I: 翻訳・文法解説ウクライナ語版 (Переклад і граматичний коментар). Львів: Вид-во Нац. ун-ту «Львів. політехніка», 2009. 212 с.

REFERENCES

1. Obana Yasuko (2001) Unagi-sentences in Japanese and mutual knowledge. *Journal of Pragmatics*. No 33. 725–751. URL: <https://www.sciencedirect.com/science/article/abs/pii/S0378216699001381> (accessed: 12.02.2024).
2. Iori Isao (2018) “WA” to “GA” no atarashī toraekata ni tsuite no – kōsatsu – “WA” to “GA” wa kon'nani kantan-datta! – [A study on a new way of understanding “WA” and “GA” – “WA” and “GA” turned to be so easy!]. *Ichibashi Japanese Language Education Research*. No 6. 1–10. URL: <https://hermes-ir.lib.hit-u.ac.jp/hermes/ir/re/70051/jle0000600010.pdf> (accessed 12.02.2024). [in Japanese].
3. Okutsu Keiichirō (1978) “Boku-wa unagi da” no bunpō [The Grammar of “Boku-wa unagi da”]. *Tōkyō: Kuroshio-shuppan*. 276. [in Japanese].
4. Takamoto Jōji (1995) “Unagi bun” no goyōronteki bunseki (1) – Bunmyaku-ni okeru goi tōgo kōzō-no hatten-to kakuchō – [A Pragmatic Analysis of So-called “Unagi-sentence” (1) – Contextual Development and Expansion of Lexico-syntactic structure]. *Jōetsukyōikudai gaku kenkyū kiyō* [Bull. Joetsu Univ. Educ.]. Vol 15. No 1. 123–136. URL: https://juen.repo.nii.ac.jp/record/4558/files/kiyo15_1-10.pdf (accessed: 12.02.2024). [in Japanese].
5. Teramura Hideo (2002) *Kēsusutadi Nihon bunpō* [Case Study Japanese Grammar]. *Tōkyō: Ōfū*. 165. [in Japanese].
6. Numata Yoshiko (2009) *Gendai Nihongo toritateshi-no kenkyū* [Research on Focus Particles in the Contemporary Japanese Language]. *Hitsuji Research Series. Language Edition*. Vol 68. *Tōkyō: Hitsuji shobō*. 280. [in Japanese].

7. Mirai-dō. “Unagi bun” to “kon’nyaku bun” kara kangaeta koto (1) [Things I thought about from “*unagi*-sentence” and “*konnyaku*-sentence” (1)]. Step by step on the journey of a thousand miles. Sometimes taking a break. URL: <https://ameblo.jp/mirai-do/entry-12292681096.html> (accessed: 12.02.2024). [in Japanese].

8. Min’nanonihongo shokyū I: 2nd edition, paperback. Tōkyō: Suriēnettowāku, 2013. 249. [in Japanese].

9. Min’nanonihongo shokyū I: Hon’yaku bunpō kaisetsu Ukuraina-go-ban [Translation and Grammar Explanations, Ukrainian Version]. Lviv : Vyd-vo Nats. un-tu “Lviv. politekhnik”, 2009. 212. [in Japanese and Ukrainian].